नेपाल राजपत्र

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ४८) काठमाडौं, पुस १३ गते २०५५ साल (संख्या ३६

भाग ३

श्री ५ को सरकार

भूमि सुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयको सूचना

मालपोत (तेस्रो संशोधन) नियमावली,२०५५

मालपोत नियमावली,२०३६ लाई संशोधन गर्न वान्छनीय भएकोले,

मालपोत ऐन,२०३४ को दफा ३३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले देहायको नियमहरु बनाएकोछ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः** (१) यी नियमहरुको नाम "मालपोत(तेस्रो संशोधन) नियमावली,२०५५" रहेकोछ ।

(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **मालपोत नियमावली,२०३६ को नियम ४ मा संशोधनः** मालपोत नियमावली,२०३६ (यसपछि "मूल नियमावली" भनिएको) को नियम ४ को सट्टा देहायको नियम ४ राखिएकोछ :-

"४. **नापी नक्सा गर्न छूट भएको जग्गा दर्ता गर्नेः** (१) नापी हुँदा नापी नक्सा गर्न छूट भएको जग्गा नापी नक्सा गराई दर्ता गर्न चाहने सम्बन्धित जग्गावालाले त्यस्तो जग्गामा भएको आफ्नो हकभोगको प्रमाणको प्रतिलिपि समेत संलग्न गरी सम्बन्धित मालपोत कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

282

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएमा सो निवेदन मालपोत कार्यालयले नियम ४ख. बमोजिमको समिति समक्ष पेश गर्नेछ र सो समितिले जग्गा नापी नक्सा गरी दर्ता गर्ने सिफारिश गरेमा मालपोत कार्यालयले सो जग्गा नापी नक्सा गराई सम्बन्धित व्यक्तिको नाममा दर्ता गर्न सक्नेछ ।"

३. मूल नियमावलीको नियम ४क. र ४ख. मा संशोधनः मूल नियमावलीको नियम ४क. र ४ख. को सट्टा देहायका नियम ४क. र ४ख. राखिएका छन् :-

"४क. दर्ता गर्न सम्म छूट हुन गएको जग्गा दर्ता गर्ने :(१) जग्गा (नाप जाँच) ऐन,२०१९ बमोजिम नाप नक्सा भएको जग्गा दर्ता गर्न सम्म छूट भएमा त्यस्तो जग्गा दर्ता गर्न चाहने सम्बन्धित जग्गावालाले श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकिदिएको म्यादभित्र देहायका कागजात समेत संलग्न गरी सम्बन्धित मालपोत कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ :-

(क) जग्गाको साविक दर्ताको प्रमाण,

(ख) जग्गाको तिरो तिरेको निस्सा वा प्रमाण,

(ग) उपलब्ध भएसम्म भूमि सुधार सम्बन्धी ७ नं. फाराम,

(घ) आवश्यक अन्य प्रमाण ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएमा मालपोत कार्यालयले सो जग्गाको सम्बन्धमा कसैको दावी भए पैंतीस दिन भित्र उजुर गर्न आउनु भनी सो जग्गा रहेको ठाउँमा वा सबैले देख्ने गरी सार्वजनिक ठाउँमा सूचना टाँस गर्नु पर्नेछ । त्यस्तो सूचना काठमाडौं उपत्यकाको हकमा गोरखापत्रमा र काठमाडौं उपत्यका बाहिरका ज़िल्लाहरुको हकमा संभव भएसम्म स्थानीय पत्रपत्रिकामा प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम उजुर गर्ने म्याद नाघेपछि मालपोत कार्यालयले आवश्यक भएमा सम्बन्धित गाउँ विकास समिति वा नगरपालिका समेत बुझी सो जग्गाको वास्तविक स्थिति देखिने गरी प्रतिवेदन तयार गर्न वा सो जग्गाको सधियारहरु राखी सरजमिन गराउन सक्नेछ ।

(४) यस नियम बमोजिम जग्गा दर्ता सम्बन्धमा कारवाई गर्दा मालपोत कार्यालयले क्षेत्रीय किताबमा वन बुटेन, जंगल, झाडी वा वनसंग सम्बन्धित अन्य त्यस्तै व्यहोरा जनिएको जग्गाको सम्बन्धमा सम्बन्धित वन कार्यालयको र नदी उकास भएको जग्गाको सम्बन्धमा सम्बन्धित भू-संरक्षण कार्यालयको सहमति लिनु पर्नेछ ।

(५) उपनियम (२) (३) वा (४) बमोजिमको प्रकिया पूरा गरिसकेपछि मालपोत कार्यालयले प्राप्त निवेदन सहितको कागजात नियम ४ख. बमोजिमको समिति समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ र त्यस्तो समितिले सो जग्गा दर्ता गर्न सिफारिश गरेमा मालपोत कार्यालयले उक्त जग्गा सम्बन्धित व्यक्तिको नाममा दर्ता गर्न सक्नेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

४ख. जग्गा दर्ता समितिको गठनः (१) ऐनको दफा ७ को उपदफा (१) र (२) को प्रयोजनको लागि प्रत्येक मालपोत कार्यालय क्षेत्रमा देहायका अध्यक्ष तथा सदस्यहरु रहेको एक जग्गा दर्ता समिति गठन हुनेछः-

(क) प्रमुख, मालपोत कार्यालय -अध्यक्ष

(ख) प्रमुख, नापी शाखा -सदस्य

(ग) मालपोत कार्यालयको वरिष्ठ कर्मचारी -सदस्य

(२) उपनियम (१) बमोजिम गठित समितिको वैठक सम्वन्धी कार्यविधि सोही समितिले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम गठित समितिलाई मालपोत विभागले समय समयमा आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ र त्यस्तो निर्देशनको पालना गर्नु सो समितिको कर्तव्य हुनेछ ।"

४. मूल नियमावलीमा नियम ५क., ५ख., ५ग. र ५घ. थपः मूल नियमावलीको नियम ५ पछि देहायका नियम ५क., ५ख., ५ग. र ५घ. थपिएका छन् :-

"५क. विवरण सच्याउने तथा नामसारी, दाखिल खारेज गर्नेः (१) ऐनको दफा ७ को उपदफा (३) बमोजिम कुनै विवरण सच्याउँदा मालपोत कार्यालयले आवश्यकता अनुसार देहायका कागजातहरु बुझ्न सक्नेछ :-

(क) नाता प्रमाणपत्र,

(ख) जग्गाधनी दर्ता प्रमाणपूर्जा,

(ग) नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र ,

(घ) सम्बन्धित गाउँ विकास समिति वा नगरपालिकाको सिफारिश,

(ङ) जन्मदर्ता प्रमाणपत्र ,

(च) आवश्यक अन्य प्रमाण ।

(२) मालपोत कार्यालयले प्रचलित कानून बमोजिम नामसारी वा दाखिल खारेज गर्नु पर्दा मृत्युदर्ता प्रमाणपत्र र उपनियम (१) बमोजिमका कागजातहरु समेत बुझ्न सक्नेछ ।

५ख. न्यूनतम मूल्य निर्धारण समितिको गठनः (१) रजिष्ट्रेशन हुने लिखतमा थैली अंक कायम गर्ने प्रयोजनको लागि प्रत्येक मालपोत कार्यालय क्षेत्रमा देहायका अध्यक्ष तथा सदस्यहरु रहेको एक न्यूनतम मूल्य निर्धारण समिति गठन हुनेछः-

(क) प्रमुख जिल्ला अधिकारी -अध्यक्ष

(ख) जिल्ला विकास समितिको सभापति वा निजले तोकेको जिल्ला विकास समितिको सदस्य -सदस्य

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ग) प्रमुख, नापी शाखा -सदस्य
(घ) कर कार्यालय भएको जिल्लामा सम्बन्धित कर कार्यालयको प्रमुख -सदस्य
(ङ) प्रमुख, मालपोत कार्यालय -सदस्य

(२) उपनियम (१) बमोजिमको समितिले प्रत्येक वर्षको आषाढ मसान्तभित्र जग्गाको न्यूनतम मूल्य निर्धारण गर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिमको समितिले जग्गाको न्यूनतम मूल्य निर्धारण गर्ने आधारहरु आफै तोक्नेछ ।

(४) न्यूनतम मूल्य निर्धारण समितिले कुनै जग्गाको न्यूनतम मूल्य निर्धारण गर्दा चालु आर्थिक वर्षको भन्दा कम मूल्य निर्धारण गर्नु पर्ने भएमा त्यसको कारण खुलाई स्वीकृतिको लागि श्री ५ को सरकार समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(५) न्यूनतम मूल्य निर्धारण समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि सो समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

५ग. लगतकट्टा समितिको गठनः (१) व्यक्ति विशेषको जग्गा सार्वजनिक प्रयोजनको लागि दर्ता गर्न सम्बन्धित जग्गावालाको निवेदन परेमा त्यस्तो जग्गाबाट सो व्यक्तिको नाम कट्टा गर्ने सिफारिस गर्न प्रत्येक मालपोत कार्यालय क्षेत्रमा देहायका अध्यक्ष तथा सदस्यहरु भएको एक लगतकट्टा समिति गठन हुनेछः

(क) प्रमुख,मालपोत कार्यालय -अध्यक्ष
(ख) प्रमुख,नापी शाखा -सदस्य
(ग) जग्गा रहेको गाउँ विकास समितिको अध्यक्ष वा नगरपालिकाको प्रमुख वा निजले तोकेको गाउँ विकास समिति वा नगरपालिकाको सदस्य -सदस्य

(२) उपनियम (१) बमोजिमको समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि सो समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ

५घ. घरजग्गा रोक्का वा फुकुवाः(१) प्रचलित कानून बमोजिम स्थापित कुनै बैंक, वित्तीय संस्था वा स्थानीय निकायले आफ्नो आर्थिक कारोबारको सिलसिलामा कुनै घरजग्गा रोक्का राख्न लेखी पठाएमा मालपोत कार्यालयले देहाय बमोजिमको दस्तुर लिई सो घर जग्गा कसैलाई बेचबिखन गर्न वा अरु कुनै प्रकारले हक हस्तान्तरण गर्न नपाउने गरी रोक्का किताबमा जनाई प्रमाणित गरी रोक्का गर्नु पर्नेछः-

(क) लिखत रजिष्ट्रेशन भएकोमा नगरपालिका क्षेत्रमा भए दुईसय रुपैयाँ र अन्य क्षेत्रमा भए एकसय रुपैयाँ,

(ख) लिखत रजिष्ट्रेशन नभएकोमा नगरपालिका क्षेत्रमा भए एक हजार रुपैयाँ र अन्य क्षेत्रमा भए पाँचसय रुपैयाँ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम रोक्का रहेको जग्गा फुकुवा गर्न लेखि आएमा रोक्का किताबमा सो व्यहोरा जनाई मालपोत कार्यालयले त्यस्तो जग्गा फुकुवा गरिदिनु पर्नेछ ।"

25C

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

६. मूल नियमावलीको नियम ६ मा संशोधनः मूल नियमावलीको नियम ६ को,-

(१) उपनियम (१) पछि देहायको उपनियम (१क) थपिएकोछः-

"(१क) सरकारी कार्यालय वा स्थानीय निकायले कुनै जग्गाको मालपोत उठाएको भए त्यस्तो सरकारी कार्यालय वा स्थानीय निकायले उपनियम (१) बमोजिम फाँटवारी तयार गरी मालपोत कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ ।"

(२) उपनियम (२) मा रहेका "उपनियम (१) " भन्ने शब्दहरुको सट्टा " उपनियम (१) र (१क) " भन्ने शब्दहरु राखिएका छन् ।

७. मूल नियमावलीमा नियम २२क. थपः मूल नियमावलीको नियम २२ पछि देहायको नियम २२क. थपिएकोछः-

"२२क. सरकारी र सार्वजनिक जग्गाको दर्ता अद्यावधिक गरी राख्नु पर्नेः (१) मालपोत कार्यालयले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सरकारी र सार्वजनिक जग्गा दर्ता गरी क्रमशः अनुसूची- २क.र अनुसूची-२ख. बमोजिमको अभिलेखमा अद्यावधिक गरी राख्नु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम सरकारी र सार्वजनिक जग्गाको दर्ता अद्यावधिक गर्दा मालपोत कार्यालयले क्षेत्रीय किताब र आवश्यक भएमा अन्य प्रमाणहरु समेत बुझ्न सक्नेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम दर्ता गरिएको सरकारी र सार्वजनिक जग्गाको संरक्षण गर्ने दायित्व सम्बन्धित मालपोत कार्यालयको हुनेछ ।"

८. मूल नियमावलीमा अनुसूची २क. र २ख. थपः मूल नियमावलीको अनुसूची-२ पछि यसैसाथ संलग्न बमोजिमको अनुसूची-२क. र अनुसूची-२ख. थपिएका छन् ।

९. खारेजीः मूल नियमावलीको परिच्छेद-५ खारेज गरिएकोछ ।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

अनुसूची-२क.

(नियम २२ क. को. उपनियम (१) संग सम्बन्धित)

श्री ५ को सरकार

भूमि सुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय

मालपोत विभाग

मालपोत कार्यालय.....

अञ्चल

जिल्ला

नगरपालिका, ।गाउँ विकास समिति

वडा नं.

सरकारी जग्गाको दर्ता अभिलेख

किंत्ता नं	विरह	जग्गाको किसिम	क्षेत्रफल	सरकारी कार्यालय भए कार्यालय को नाम	प्रमाण संकेत	प्रमाणित गर्ने अधिकृतको दस्तखत र मिति	कैफियत

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

अनुसूची-२ख

(नियम २२ क. को. उपनियम (१) संग सम्बन्धित)

श्री ५ को सरकार

भूमि सुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय

मालपोत विभाग

मालपोत कार्यालय . . . . .

सार्वजनिक जग्गाको दर्ता अभिलेख

अञ्चल :-

जिल्ला :-

नगरपालिका । गाउँ विकास समिति:-

वडा नं. :-

कित्ता नं.	विरह	जग्गाको किसिम	क्षेत्रफल	प्रमाण संकेत	प्रमाणित गर्ने अधिकृतको दस्तखत र मिति	कैफियत

आज्ञाले,

रेवतीरमण पोखरेल

श्री ५ को सरकारको सचिव

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

श्री ५ को सरकार
वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयको
सूचना

श्री ५ को सरकारले राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु सरक्षण ऐन, २०२९ को दफा ३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी देहाय बमोजिमको चार किल्ला भित्रको क्षेत्रलाई " मनास्लु सरक्षण क्षेत्र " घोषित गरी सोही ऐनको दफा १६ (ख) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी संरक्षण क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली, २०५३ अनुसार सो क्षेत्रको संरक्षण तथा व्यवस्थापनको संपूर्ण कार्य उपर्युक्त नियमावली तथा श्री ५ को सरकारको नीति र तोकिएको कार्यक्रम अनुसार समन्वयात्मक ढंगवाट संचालन गर्न श्री ५ महेन्द्र प्रकृति सरक्षण कोषलाई १० वर्षका लागि संचालन गर्न पाउने गरी सुम्पेको छ ।

मनास्लु संरक्षण क्षेत्रको चार किल्ला

पूर्वी :- नेपाल चीन अन्तराष्ट्रिय सिमानाको ६०८४ मीटर उचाइको चरके हिमालको पानी ढलो, ६६६४ मीटर उँचाईको किपू हिमालको पानी ढलो र पशुवा टाकुरा हुँदै ५०९५ मीटर उँचाईको मैलाट साचिङ्ग भञ्ज्याङसम्म ।

पश्चिम :- नेपाल चीन अन्तराष्ट्रिय सिमाना र मनाङ जिल्लाको मिलन विन्दुदेखि मनाङ र गोरखा जिल्लाको सिमानाको पनवरी हिमालको पानी ढलो हदै ५१०५ मिटर उँचाईको लार्के भञ्ज्याँङसम्म । त्यसपछि उक्त जिल्लाको सिमानाको कामपुङ्गे हिमाल र मानसिरि हिमालको पानी ढलो हुँदै ७८९३ मीटर उँचाईको हिमालचुली चुचुरोसम्म । त्यसपछी ६६७२ मीटर उँचाईमा रहेको वौद्ध हिमाल र ५५९० मीटर उँचाईको नारद पोखरी हिमाल हुदै प्रसिद्ध दूध पोखरीको पूर्वतर्फ रहेको दूधपोखरी डाँडा हुँदै गोरखा जिल्लाको सिमजुङ्ग सिर्दिवास गाउँ विकास समितिको सिमाना सानीमितु डाँडासम्म ।

उत्तरी :- नेपाल चीन अन्तर्राष्ट्रिय सिमानाको पूर्वी सिमाना ५०९५ मीटर उँचाईको मैलाट साचिङ्ग भन्ज्याँङदेखी नेपाल चीन अन्तर्राष्ट्रिय सिमानाको ५३३६ मीटर उँचाईको याङला भञ्ज्याँङ हुँदै ५०८५ मीटर उँचाईको थाप्ले भञ्ज्याँङसम्म । त्यसपछी पाङदिङ हिमालको पानीढलो हुँदै ६००५ मीटर उँचाईमा रहेको पानी ढलोसम्म । त्यसपछी कुताङ्ग हिमालको नेपाल चीन अन्तर्राष्ट्रिय सिमाना हुँदै ५६३९ मीटर उँचाईको घुम्नाजा हिमाल हुँदै ६३४५ मीटरको उँचाईको साम्दौ हिमालवाट लाज्यूङ् भञ्ज्याँङसम्म । त्यसपछी ५२८८ मीटर उँचाईमा रहेको मयूल भञ्ज्याँङ हुँदै ४९८७ मीटर उँचाईको लाजिङ्ग भञ्ज्याँङसम्म । त्यसपछी न्यासिङ्ग हिमाल र ग्याला हिमालको पानीढलो ग्याला भञ्ज्याँङ हुदै जार्क्या हिमालको नेपाल चीन अन्तराष्ट्रिय सिमाना र मनाङ जिल्लाको मिलन विन्दुसम्म ।

दक्षिण :- गोरखा जिल्लाको सिमजुङ र सिर्दिवास गाउँ विकास समितिको सिमाना सानीमित डाँडावाट शुरु भई दवी खोलालाई पार गरी मारघस्यो डाडावाट नारद पोखरीको २३० मीटर उत्तरतिरवाट गई नारद पोखरीमा जाने वाटो र खोल्सीको मिलन विन्दुसम्म । त्यहावाट खोल्सी हुँदै दरौदी खोलाको मिलन विन्दुसम्म र दरौदी खोला हुदै ५६६९ मीटरको रुपिङ्ला हिमालको पानीढलोसम्म । त्यसपछी भालु खोलाको शिरदेखी शुरु भई उक्त खोलै खोला भालु गाउँसम्म पुगी उक्त गाउँ र जगत गाउँलाई पूरै भित्र पारी वुढी गण्डकी नदीसम्म । त्यसपछी वुढी गण्डकी नदी नै नदी यारु खोलाको मिलन विन्दुसम्म र त्यहाँवाट तेरपाङ्ग डाँडैडाँडा हुँदै ६२४६ मीटरको लोम्वो हिमाल पार गरी हिमनदीसम्म र उक्त हिमनदी नै हिमनदी भई लाङदाङ खोलाको मिलन विन्दुसम्म । त्यसपछी उक्त खोलावाट तुरजे भन्ने गाउँसम्म पुगी सियार खोला र लाङदाङ खोलाहरुको वीचको डाँडैडाँडा हुँद ६०८४ मीटरको नेपाल चीन अन्तर्राष्ट्रिय सिमानाको चुरके हिमालको पानी ढलोसम्म ।

आज्ञाले ,

रवि शर्मा अर्याल
उप-सचिव(कानून)

302

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार, काठमाडौंमा मुद्रित ।

आधिकारिक छाप, मुद्रित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।